

การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย จังหวัดลำปาง

โปรดปราน รังสิมันตุชาติ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
พ.ศ. 2557

**Communication for Promoting Eco-tourism of the Thai Elephant
Conservation Center in Lampang**

Prodpran Rungsimuntachat

**A Thesis Submitted In Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Communication Arts
Department of Marketing Communication
Faculty of Communication Arts, Dhurakij Pundit University**

2014

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยจังหวัดลำปาง” สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่านที่ได้ให้การสนับสนุน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.วลัย วัฒนาศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าจากภารกิจและหน้าที่ต่างๆ เพื่อช่วยให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ตรวจสอบข้อบกพร่องและชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนให้กำลังใจผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้มาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.พนม คลีณาษา ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดร.มนต์ ขอเจริญ และ ผศ.ดร.อัศวิน แสงพิบูล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำชี้แนะและคำปรึกษาทางวิชาการ เพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์มากที่สุด นอกจากนี้ผู้วิจัยไม่อาจลืมขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านทั้งภายในและภายนอกศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณพงศกร พุดตานทอง เจ้าหน้าที่งานพัฒนาการตลาดและการท่องเที่ยวศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย ที่ให้การต้อนรับ อำนวยความสะดวก ตลอดจนการให้คำแนะนำและให้ข้อมูลกับผู้วิจัยเป็นอย่างดี

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อชาติสมปอง รังสิมันตุชาติ คุณแม่พัฒน์ จินวัธนะ นางสาวโอปอล์ รังสิมันตุชาติและสมาชิกของครอบครัวของผู้วิจัย ที่คอยให้การสนับสนุน ให้คำปรึกษาและให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด นอกจากนี้ขอขอบคุณพี่ฟาง วชิรญาณ์ เจริญทรัพย์ รุ่นพี่ที่คอยชี้แนะแนวทางและให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ขอขอบคุณพี่กึ่ง ชลาลัย พงษ์ศิริ ที่คอยแนะนำและช่วยเหลือผู้วิจัยเสมอตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนระดับมหาบัณฑิต ขอขอบคุณเพื่อนๆ ที่เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัย

ท้ายที่สุดนี้ คุณประโยชน์ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขออุทิศความดีทั้งหมดนี้แด่ บพุภาริ คณาจารย์และผู้มีพระคุณต่อวิทยานิพนธ์เล่มนี้ทุกท่าน และหากมีข้อผิดพลาดประการใดที่เกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

โปรดปราน รังสิมันตุชาติ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญภาพ.....	๘
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหานำวิจัย.....	6
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.5 นิยามศัพท์.....	7
1.6 ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ.....	8
2. แนวคิด ทฤษฎี และวิจัยงานที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.....	9
2.2 แนวคิดเรื่องรูปแบบของการสื่อสาร.....	20
2.3 แนวคิดเรื่องสื่อประชาสัมพันธ์.....	28
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้.....	34
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร.....	38
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	45
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	46
3.1 กรอบระเบียบวิธีวิจัย.....	47
3.2 วิธีการวิจัย.....	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการวิจัย.....	55
ตอนที่ 1 ปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	56
ตอนที่ 2 รูปแบบการสื่อสารและการใช้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	79
ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพของการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	118
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	137
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	137
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	150
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	162
บรรณานุกรม.....	165
ภาคผนวก.....	170
ก แบบสอบถาม.....	171
ข ผลการวิจัยเชิงปริมาณ.....	179
ประวัติผู้เขียน.....	192

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	3
3.1 แสดงกรอบระเบียบวิธีวิจัย.....	47
4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของสาเหตุที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	92
4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทย.....	119
4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวต่างชาติ.....	122
4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของสิ่งจูงใจและสาเหตุที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยมาท่องเที่ยวศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	125
4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของสิ่งจูงใจและสาเหตุที่ทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติมาท่องเที่ยวศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	126
4.6 แสดงจำนวนและร้อยละของการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อการท่องเที่ยวของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยของนักท่องเที่ยวชาวไทย.....	127
4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของการรับรู้สื่อประชาสัมพันธ์เพื่อการท่องเที่ยวของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยของนักท่องเที่ยวชาวไทย.....	128
4.8 แสดงจำนวนและร้อยละของประเภทของสื่อที่มีส่วนช่วยในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยของนักท่องเที่ยวชาวไทย.....	129
4.9 แสดงจำนวนและร้อยละของประเภทของสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีส่วนช่วยในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ.....	130
4.10 แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะข่าวสารที่นักท่องเที่ยวชาวไทยได้รับจากสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อการท่องเที่ยวของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	131
4.11 แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะข่าวสารที่นักท่องเที่ยวต่างชาติได้รับจากสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อการท่องเที่ยวของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	132
4.12 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประเภทของสื่อประชาสัมพันธ์ของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยที่มีศักยภาพในการสร้างการรับรู้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทย.....	133

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.13 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทของสื่อประชาสัมพันธ์ ของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยที่มีศักยภาพในการสร้างการรับรู้ แก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ.....	133
4.14 แสดงจำนวนและร้อยละของสิ่งที่น่าสนใจที่นักท่องเที่ยวชาวไทยประทับใจ ในการมาท่องเที่ยวศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	134
4.15 แสดงจำนวนและร้อยละของสิ่งที่น่าสนใจที่นักท่องเที่ยวชาวไทยประทับใจ ในการมาท่องเที่ยวศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	135

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 การแสดงช้างชักลากไม้.....	16
2.2 การแสดงช้างวาดภาพ.....	16
2.3 การแสดงช้างอาบน้ำ.....	16
2.4 การนั่งช้างชมธรรมชาติ.....	17
2.5 การแสดงช้างอาบน้ำ.....	17
2.6 การนฝึกเป็นควาญช้าง.....	18
2.7 ช้างไทยรีสอร์ท.....	18
2.8 แผนที่การเดินทางสู่ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	19
2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	45
4.1 ป้ายด้านหน้าศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	64
4.2 จุดบริการรถราง.....	64
4.3 บริเวณด้านหน้าและภายในลานแสดง.....	65
4.4 พิพิธภัณฑ์แห่งแผ่นดิน (Tec Museum).....	55
4.5 ไปรษณีย์ช้างไทย.....	66
4.6 บริเวณช้างอาบน้ำ.....	67
4.7 เส้นทางนั่งช้างชมธรรมชาติ.....	67
4.8 เนิร์สเซอร์รี่ช้าง.....	68
4.9 โรงพยาบาลช้าง ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	68
4.10 โคมสเดย์แบบเก่าและแบบใหม่.....	69
4.11 ช้างไทยรีสอร์ท.....	70
4.12 โรงเรียนฝึกควาญช้าง.....	70
4.13 งานสะโตกช้าง.....	72
4.14 ศาลพระพิฆเนศและพิธีบวงทรวง.....	74
4.15 พิธีอ้อขวัญ.....	75
4.16 การประชุมควาญช้าง.....	83
4.17 การเจ้าหน้าที่ของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	91
4.18 แผ่นพับประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	97
4.19 ป้ายเผยแพร่ข้อมูลภายในศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	98

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.20 ป้ายเผยแพร่ข้อมูลภายนอกศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	99
4.21 อุปกรณ์จัดนิทรรศการของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	100
4.22 หนังสือคู่มือการท่องเที่ยว.....	101
4.23 หนังสือและวารสารที่เป็นสื่อเฉพาะกิจของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	103
4.24 ทัศนทัศน์ของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	104
4.25 ของที่ระลึกของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	106
4.26 นิติยสารที่เผยแพร่เรื่องราวของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	112
4.27 เว็บไซต์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (http://thai.tourismthailand.org) และการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง(http://www.lampang.go.th/travel/webplp/page/page10.html) ที่ช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	114
4.28 เว็บไซต์ของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยทั้งสองเว็บไซต์ http://www.thailandelephant.org และ http://changthai.com/ ที่เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเที่ยวของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	116
4.29 บริการข้อมูลบนกระดานข่าวที่มีการโพสต์เรื่องราวการท่องเที่ยว ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยในเว็บไซต์ต่างๆ ที่ช่วยประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย.....	117